

1

เสียงเรือยนต์เก่าๆ ที่พ่นควันโขมงจากปล่องชักหวูดดงลั่นเมื่อ
แล่นผ่านคั้งน้ำ ก่อนจะชะลอความเร็วเพื่อเทียบท่าหน้าตลาด
ซึ่งมองเห็นอยู่ข้างหน้า เด็กชายวัยหกเจ็ดขวบ ผิวคล้ำ ศีรษะโกนเกลี้ยงเหลือ
เพียงตรงกลางกระหม่อมเพียงกระหย่อมเดียว สวมกางเกงขาสั้นสีน้ำตาลเก่าๆ
เพียงตัวเดียว ท่อนบนซึ่งเปลือยเปล่านั้นชี้โครงเป็นซี่ๆ ที่ยื่นอยู่หัวเรือ ใช้ไม้ไผ่
ลำยาวผลักกอสวะซึ่งกีดขวางให้ลอยห่างไปทางอื่น ด้วยท่าทางที่คล่องแคล่ว
จนเด็กผู้หญิงในวัยเดียวกันที่ไว้ผมเปียเดี่ยวผูกโบสีฟ้าเข้ากับชุดกระโปรงติดกัน
ที่สวม ซึ่งนั่งอยู่ที่ม้านั่งกลางลำกับสตรีวัยยี่สิบเศษๆ รูปร่างแบบบาง แต่งกาย
ด้วยเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีครีม และกระโปรงยาวสีน้ำตาล อดที่จะมองดูด้วยความ
รู้สึกที่ไม่ได้

“ดอกอะไรคะคุณแม่” เด็กหญิงถามเมื่อดอกไม้สีม่วงอ่อนในกอ
ละล่องผ่านลำเรือ

“ดอกผักตบชวาจ๊ะ” ผู้เป็นแม่ตอบด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน

“สวยดีนะคะ” ลูกสาวทำท่าหลงใหลในความงามของมัน

“สวยแต่ก็สร้างปัญหาให้กับแม่ немало” มารดาบอก “ติดดีเตรียมตัว
นะจ๊ะ เราจะขึ้นกันที่ท่านี้”

“ถึงที่ทำงานใหม่ของคุณพ่อแล้วหรือคะ”

“จ้ะ แต่ที่ทำงานคุณพ่อต้องขึ้นรถต่อไปอีกหน่อย”

“ดีดีตื้ออยากพบคุณพ่อจังเลย” เด็กหญิงพูดด้วยความตื่นเต้น “คุณแม่ว่าคุณพ่อจะดีใจมั๊ยคะ ที่เห็นคุณแม่กับดีดีดี”

“ดีใจจ้ะจ้ะ” ผู้เป็นแม่ยิ้มอย่างเอ็นดู “ดีใจมาก ๆ ด้วย”

“คุณแม่ดูเด็กคนนั้นซิคะ” ดีดีดีส่งเสียงหัวเราะและชี้มือไปทางหัวเรือที่เด็กชายซึ่งเพิ่งเก็บไม้ไฟไว้บนหลังคาเรือยนต์ ยืนจังก้ายกมือสองข้างป้องปากส่งเสียงโห่ดังก้องราวกับทาร์ซานในหนัง

“ไม่เอา อย่าไปหัวเราะเขา” มารดาขมมือปิดปากลูกสาว แต่ตัวเองก็อดที่จะขำไม่ได้

“คุณนายจะขึ้นที่ท่าตลาดเหมือนกันหรือจ้ะ” หญิงชราที่มุ่งใจกระเบนผ้าลาย สวมเสื้อคอกระเช้า ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ถ้ามก่อนถ่มน้ำหมากลงในกระป๋องขึ้นสนิมที่ถือติดมือ

“คะ” หญิงสาวหันมารับคำ

“แล้วจะมหาไครหรือมาทำอะไรที่นี่” หญิงชราซักด้วยความสนใจ

“ฉันมาหาพ่อดีดีดี” หล่อนโอบลูกสาวไว้ “เขาย้ายมาทำงานที่โรงพยาบาลเมื่อเดือนที่แล้ว”

“หอมแวนตีไซ้ไหม” แกถาม

“เขาชื่อพิพัฒน์คะ”

“นั่นแหละ” หญิงชรายกผ้าซึ่งเหน็บไว้ที่เอวขึ้นเช็ดปาก “ถ้าเป็นหอมก็มีอยู่คนเดียววใส่แวนตาหนาเตอะ เวลาถอดแวนตาจะตี ๆ คนแถวท่าตลาดยันปากวาพี แม่ประสพ เขาเรียกหอมว่าหอมแวนตีกันทั้งนั้น”

“หรือคะ” หญิงสาวกลั่นหัวเราะ เมื่อนึกถึงหน้าตาของสามีเวลาที่ไม่สวมแวน

“แวนตี เข้ากับดีดีดีเลย” ลูกสาวชอบใจ

“เรื่องจะเทียบท่าแล้ว” มารดาตัดบท “รอให้เทียบสนิทก่อน ค่อยขึ้นนะจ้ะ”

“ไม่เป็นไรหรอก” หญิงชราบอก “ตาแกวมั่นขับเรือมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่แล้วอีกอย่างไร้เกะกะขึ้นแข่งไม่แพ้พ่อมัน”

“โห่ ฮี้ โห่...” เสียงโห่จากหัวเรือดังขึ้นสูงกว่าเดิม ก่อนที่ร่างเล็ก ๆ ที่ปราดเปรียวจะกระโจนจากหัวเรือขึ้นสู่โป๊ะริมท่าอย่างชำนาญ และรับห่วงเชือกที่คนในเรือโยนขึ้นไปให้คล้องกับหัวเสาบนโป๊ะ

ติดที่ตบมือชมเชย ขณะที่เจ้าของมือกะทันหันมาโค้งจนก้นโด่ง

“คุณนายสุนิสำใช่ไหมครับ” ชายวัยกลางคน ผมที่เริ่มหงอกประปราย ตัดสั้น ไว้หนวดเพิ่ม ในเครื่องแบบสีทึบที่เก๋จนเนื้อผ้าหนาย ที่ก้าวลงมาก่อนที่เรือจะจอดสนิท พนมมือไหว้และถามอย่างนอบน้อม

“ค่ะ” หญิงสาวรับคำ ขณะยกมือขึ้นรับไหว้

“ผมชื่อ นวล เป็นภารโรงอยู่ที่โรงพยาบาล” เขาพูดพร้อมกับก้มลงถือกระเป๋าสองแม่ลูกที่วางอยู่บนพื้นเรือ

“หอมละคะ” สุนิสำถามและจับมือลูกสาวให้ก้าวขึ้นฝั่งที่เด็กเกะกะยืนรอรับอยู่

“คุณหอมมีคนใช้ตัวหนึ่งที่ปากว้า เลยให้ผมมารับคุณนายแทน”

“เอ็งถอยไป” เสียงเด็กชายอายุไล่เรี่ยกับเกะ แต่ตัวโตกว่า สวมเสื้อกางเกงลูกเสือคับๆ แต่เดินเท้าเปล่า ร้องบอกและแทรกตัวเข้ามาแทนที่

“ไอ้รงค์ รับคุณหนูด้วย” นายนวลสั่ง ทำให้เกะคลายท่าทางฮึดฮัดลง และถอยไปยืนดูติดที่เกาะมือคู่แข่งก้าวขึ้นท่าหน้า

“ช่วยฉันหน่อยสิจ๊ะ” คุณนายคุณหอมมองดูเกะด้วยสายตายิ้มๆ พยายามยื่นมือให้เด็กชายช่วยพยุง

“ขอบใจมาก” หญิงสาวยิ้มให้ผู้ชายช่วยเหลือซึ่งมีสีหน้าดีขึ้นกว่าเมื่อครู่

“ไอ้รงค์ ไหว้คุณนายท่านซะ” นวลบอกกับเด็กชายในชุดลูกเสือ และหันไปทางผู้มาใหม่ “ลูกชายผมเองครับ”

“ชื่ออะไรนะจ๊ะ” สุนิสำถาม

“รงค์” เจ้าของชื่อตอบไม่เต็มเสียง

“มันชื่ออรงค์ครับ” ผู้เป็นพ่อตอบแทน

“อนงค์” หล่อนทวนคำเหมือนไม่แน่ใจ

“ครับ” นายพลยืนยื่น ขณะที่ลูกชายรับกระเป๋ามาจากพ่อและเจ้าเดินนำหน้าไป

เรื่อยนต์เร่งเครื่อง เด็กโก๊ะปลดเชือกที่คล้องหัวเสา แต่สายต่ายังมองตามผู้โดยสารชาวกรุงที่เพิ่งขึ้นจากเรือ ดีดีดีเหลียวกลับมาทางเรืออีกครั้ง และโบกมือให้เด็กชายที่ยืนอยู่หัวเรือ โก๊ะยึดร่างขึ้นพร้อมกับส่งเสียงโห่แบบทหารخانแข่งกับเสียงเครื่องยนต์ ราวจะให้ดังไปทั่วท่าหน้า ขณะที่เรือเบนหัวออกจากโป๊ะและแล่นตัดกระแสน้ำไปสู่ลำน้ำที่กว้างใหญ่

“เป็นไงบ้าง”

ชายหนุ่มอายุประมาณยี่สิบหกยี่สิบเจ็ด ผิวขาว รูปร่างผอมสูง สวมแว่นหนา เอ่ยถาม เมื่อทรุดตัวลงนั่งที่เก้าอี้นอกชานของบ้านไม้สองชั้น ที่สี่ที่ห้าตัวบ้านซิดเซียวและกระด่ากระด้างด้วยผ่านแดดและฝนมาเป็นเวลานาน

“คุณละคะ” หญิงสาวซึ่งนั่งอยู่บนเก้าอี้อีกตัวหนึ่งละสายตาจากลูกสาวที่วิ่งเล่นอยู่ที่ลานดินข้างล่าง

“ก็ดี” เขาพยักหน้า ท่าทางอยู่ระหว่างความเหน็ดเหนื่อยกับสนุกสนาน

“ฉันไม่ได้ลงเรือมานานแล้ว” หล่อนเหยียดขาและเตะอากาศด้วยปลายเท้าเพื่อผ่อนคลายอาการเมื่อยล้า

“ผมก็เหมือนกัน” เขาพยักหน้า “ตั้งแต่เรียนจบก็ไม่ค่อยได้ลงเรือข้ามฟากด้วยซ้ำ”

“หันหน้ามาหน่อยซิคะ” หญิงสาวบอก

“มีอะไรหรือ” สามีถามด้วยความแปลกใจ แต่ก็ไม่ขัดใจ

“ไม่มีอะไรหรอกคะ” ภรรยาพูดพร้อมกับยื่นมือมาบีบจมูกของเขาไว้ “เพียงแต่อยากจะรู้ว่าจิตใจหนึ่งของคุณจะนานสักแค่ไหน”

“ทำไม่ละ” เขาถามอู้อี้

“ก็คุณออกไปในจดหมายว่า จากตัวอำเภอมาถึงท่าตลาด ลงเรือมาแค่จิตใจเดียว”

“ปล่อยเถอะ” เขายอมแพ้โดยไม่ดิ้นรน “ก็ถ้าผมบอกว่าครึ่งชั่วโมง
คุณกับติดตี่ก็คงไม่ยอมมาแน่”

“ก็คุณอยากไม่ไปอยู่โรงพยาบาลที่เดินทางสะดวกสบายกว่านี่เองนี่คะ”
สุนิสาค้อน

“โรงพยาบาลอื่นมีหมอสมัครไปหมดแล้ว” เขาแก้ตัว “เหลือแต่
โรงพยาบาลที่นี่แห่งเดียว”

“ไม่จริงหรอกค่ะ” หล่อนแย้งอย่างรู้ทัน “คุณตั้งใจที่จะเลือกที่นี่ตั้งแต่
แรก แล้ววันที่เขาประชุมกัน คุณก็ตั้งใจที่จะไม่เข้าประชุม เพื่อให้เขาจับคุณมา
ลงที่โรงพยาบาลท่าประหลาด”

“ท่าตลาดต่างหาก” เขาหัวงเบาๆ

“จะทำอะไรก็ตามเถอะค่ะ แต่สิ่งที่คุณทำมันประหลาดจริงๆ”

“ก็โรงพยาบาลนี้ไม่มีหมอมารักษาตั้งเกือบปีแล้ว” ชายหนุ่มมองดูภรรยา
“ที่บ้านก็ไม่มีหมอมารักษาเป็นเดือนแล้วเหมือนกัน” หล่อนเลื่อนมือที่บีบ
จมูกเขาเมื่อครู่ขึ้นมาลูบจอนผมที่ไวยาว

“แต่ตอนนี้ที่นี่มีทั้งหมอบริการบ้านและประจำโรงพยาบาล” ดวงตาตีๆ
หลังกรอบแว่นเป็นประกายแจ่มใส “คุณรู้มั๊ยว่าบ้านหลังนี้มีชื่อว่า ‘บ้านแสน
สุขี่’”

“จริงหรือคะ” หล่อนขัน และมองไปรอบๆ บ้านซึ่งอยู่ในสภาพทรุดโทรม

“จริง” สามียืนยัน “นายพลเล่าให้ผมฟังว่า แต่เดิมนบ้านหลังนี้ทาสีฟ้า
ทั้งหลัง”

“แล้วชื่อ ‘แสนสุขี่’ มาจากไหนคะ” หญิงสาวถามด้วยความสนใจขึ้น
มาบ้าง

“คุณจำเพลงของสุรพล สมบัติเจริญได้ไหม” เขาถามพลางฮัมเพลงใน
คอ “บ้านน้อยหลังนี้สุขี่เสียจัง ปลูกไว้สนใจทุกอย่าง สวยจังเพราะฉาบสีฟ้า...”

“ถ้าไม่ได้ยินเพลงนี้ ฉันก็คงนึกไม่ออกเหมือนกันว่าบ้านหลังนี้เคยทาสีฟ้า”

“ผมกำลังจะให้นายพลหาคคนมาทาสีบ้านใหม่” นายแพทย์หนุ่มบอก
อย่างเอาใจภรรยา “เอาสีไขไก่ที่คุณชอบดีไหม”

“ฉันว่าทาสีฟ้าตามเดิมดีกว่าค่ะ” สุนิสายิ้ม “จะได้สมกับชื่อ ‘บ้านแสนสุข’ และเพลงของสุรพล”

เด็กชายที่ลอยคอขดลางเรือซึ่งผูกอยู่ที่เสาซึ่งปักอยู่ริมแม่น้ำ หน้าเรือนไม้โกโรโกโส เงยหน้าขึ้นมองพ่อกับแม่ที่นั่งคุยกันด้วยสีหน้าคร่ำเคร่งอยู่ที่ริมหน้าต่างบานซึ่งสูงจากพื้นไม่ถึงเมตร ก่อนแก้มองลอยตัวเข้าไปใกล้เพื่อฟังการสนทนา

“พอจะปล่อยให้ไอ้โก๊ะมันติดเรือขึ้นๆ ล่องๆ อยู่แบบนี้ไปอีกนานเท่าไร” แม่ถามอย่างเป็นกังวล

“ฉันเองก็โตมากับเรือ ทำมาหากินอยู่กับเรือ” พ่อยกแก้วเหล้าขาวขึ้นดื่ม “ไม่เห็นว่ามันจะเสียหายที่ตรงไหน”

“แต่อายุขนาดไอ้โก๊ะมันควรที่จะต้องเข้าโรงเรียนแล้ว” แม่ค้านอย่างกลัวๆ กล้าๆ

“ถ้ามันเข้าโรงเรียน แล้วใครจะเป็นลูกเรือให้ฉัน” พ่อถามหัวนๆ

“เด็กๆ แถวนี้อีกคงจะพอหาได้อยู่บ้างหรอก” แม่ตอบเสียงๆ

“แล้วอีกหน่อยพ่อแม่มันก็ต้องมาเอาตัวมันไปเข้าโรงเรียนเหมือนกัน”

พ่อตัดบท

“ติดต่าง ถ้าเด็กคนอื่น ๆ เข้าโรงเรียนหมด แล้วพ่อจะให้ไอ้โก๊ะมันไม่ได้เรียนหนังสืออยู่คนเดียวหรือไง”

“ลูกฉัน ฉันมีปัญญาที่จะเลี้ยงมันได้” พ่อเสียงแข็ง

“ใจคอพ่อจะขับเรือเลี้ยงมันไปจนแก่เลยอย่างนั้นหรือ ตะก่อนเรือเมล์ขึ้น ล่องมีตั้งหลายลำ แต่ตอนนี้เรือหางก็เข้ามาแย่งคนไปเสียตั้งเยอะ ตอนนี่คนที่ลงเรือเมล์ก็มีแต่คนแก่ๆ ส่วนหนุ่มๆ สาวๆ ก็หันไปหาเรือหางกันหมดแล้ว”

“ช่างหัวมัน” พ่อชักจะหัวเสีย “ใครอยากลงเรือหางก็ช่างมัน อีกหน่อยพอล่มบ่อยเข้าก็จะมีคนรู้สึกรู้สีกันเอง - อีกอย่างฉันไม่มีทางจะส่งลูกไปเข้าโรงเรียนที่อำเภอแน่นอน”

“เมื่อเช้าครูสายสร้อยแถมมาหาฉัน” แม่เปิดปากหลังจากที่อ้า ๆ อึ้ง ๆ อยู่

ครูหนึ่ง “แกมาตามไอ้โก๊ะไปเข้าโรงเรียนของแก”

“โรงเรียน ‘บ้านก้านมะยม’ นะหรือ” พ่อถามด้วยน้ำเสียงที่เปลี่ยนไป

“จ๊ะ” แม่รับคำ “แกบอกว่าครบเวลาสองปีที่พ่อผลิตแกได้แล้ว”

“นี่ใจคอครูสายสร้อยแกจะคอยนับเวลาอยู่ทุกวันเลยหรือวะ” พ่อรินเหล้าโรงแก้วใหม่

“ครูสายสร้อยลั้งว่าพຽ່งนี้เข้าให้พ่อพาไอ้โก๊ะไปหาครูที่โรงเรียน” แม่ตัดสินใจโพล่งออกไป

เด็กชายรีบลอยตัวห่างออกมา และพุ่งตัวว่ายข้ามแม่น้ำอย่างรวดเร็ว โกะ๊ะหายใจแรงๆ ขณะว่ายน้ำอย่างเต็มกำลัง ราวกับจะหนีไปให้พ้นจากเรื่องราวที่ได้ยิน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำตอบของพ่อ

2

เสียงไก่ที่ขันเจ็ยแจ้วแต่เช้าตรู่ ปลุกให้หญิงสาวชาวกรุงตื่น
สู่วันใหม่ซึ่งอาบอุ่นด้วยกลิ่นอายของชนบท หล่อนควานหา
คนที่นอนเคียงข้างกันที่รู้สึกตัว แต่ก็พบเพียงความว่างเปล่า

“พิพัฒนาคะ” หล่อนร้องเรียก และลุกขึ้นตลบมุ้งพรางมองไปรอบๆห้อง
ซึ่งมีลมพัดด้วยความรู้สึกแปลกที่ ก่อนจะควานหาไม้ขีดเพื่อจุดตะเกียงซึ่งวางอยู่
ที่พื้น เพื่อส่องทางขณะเปิดประตูเดินออกมานอกห้อง - และยืนนิ่งเมื่อสายตา
ประสบกับร่างเล็ก ๆ ที่นอกชานซึ่งนั่งหันหลังให้และชันเข่ามองออกไปในความ
มืดเบื้องนอก ก่อนจะหลุดปากเรียกออกไปเบาๆ

“ดีดีดี”

เด็กหญิงหันกลับมาส่งยิ้มให้ พลังกาวักมือเล็กๆ เรียกมารดา

“ทำไมมานั่งอยู่มืดๆ คนเดียวแบบนี้” สุนิสายกมือข้างหนึ่งขึ้นทาบอกที่
หัวใจยังเต้นไม่เป็นจังหวะ เมื่อเดินไปทรุดตัวลงนั่งข้างๆ

“ดีดีดีมาส่งคุณพ่อคะ” ลูกสาวบอก

“คุณพ่อไปไหนหรือจ๊ะ” หล่อนโบกมือไล่แมลงที่ต่อมลูก

“ไปโรงพยาบาลคะ ลุงนวลมาตาม-คุณพ่อแวะไปหอมดีดีดี ดีดีดีก็เลย

ตื่น”

“ทำไมถึงไปโรงพยาบาลตั้งแต่โกโห” หญิงสาวบน

“ลุงนวลบอกว่ามีคนเจ็บท้องจะออกลูก” ตีตตี๋บอกตามที่ได้ยิน “แต่คุณแม่คะ ไก่มันขันไมใช่หรือคะ ไมใช่ให้อย่างเด็กผู้ชายในเรือสักหน่อย”

“นั่นแหละ” มารดาไม่อยู่ในอารมณ์ที่จะอธิบาย “โบราณเขาเรียกกันอย่างนั้น ว่าแต่ตีตตี๋เถอะ หายง่วงแล้วหรือจ๊ะ แม่ว่ากลับไปนอนต่ออีกหน่อยดีไหม”

“ตีตตี๋ไม่ง่วงแล้วนี่คะ” แก์โคลงศิระะ “แล้วตีตตี๋ก็อยากจะดูพระอาทิตย์ขึ้นด้วย คุณพ่อบอกว่าที่นั่นตอนที่พระอาทิตย์ขึ้นจะสวยมากเลย”

“พระอาทิตย์ขึ้นที่ไหนก็เหมือนกันทั้งนั่นแหละ” สุนิสาไม่สนใจ

“ไม่หอรอกคะ” เด็กหญิงไม่เห็นด้วย “พระอาทิตย์กรุงเทพฯ ถูกตึกบังหมดจะสวยไต่ยังงัยคะ”

“เมื่อคืนนอนหลับเป็นยังงัยบ้างจ๊ะ” มารดาเปลี่ยนเรื่อง

“อุตุเลยคะ” ตีตตี๋ตอบพร้อมก้มงอตัวกอดเข่าแน่นประกอบคำพูด และเงยหน้าขึ้นมองเจ้าของคำถาม “คุณแม่ละคะ”

“ก็ ก็อุตุเหมือนกัน คงเพราะเปลี่ยจากการเดินทาง”

“ห้องคุณแม่มีจิ้งจกไหมคะ” เด็กหญิงถามอย่างนึกขึ้นได้

“มีซิ ตีตตี๋ถามทำไมจ๊ะ”

“ห้องตีตตี๋ก็มีคะ แต่ตัวมันโตโต”

“ตายจริง” สุนิสากอดลูกสาวด้วยความตกใจ “นั่นตุ๊กแกแล้วละ ไมใช่จิ้งจกหอรอก เตี่ยวนายนวลมาให้แกจับไปทิ้งไกลๆเลย”

“ตุ๊กแกกัดคนหรือเปล่านั้นคะ” ลูกสาวถามด้วยความสนใจ

“ไม่กัดหอรอก”

“ถ้าไม่กัดแล้วคุณแม่กลัวมันทำไมคะ”

“ก็มันน่าเกลียดออกจะตายไป” มารดาทำท่าขะเขวขง “แล้วเสียงมันก็ไม่น่าฟังเลย ยิ่งอยู่ในบ้านแบบนี้และบรรยากาศอย่างนี้ด้วย”

“แต่ตีตตี๋ว่ามันน่ารักดีออก เหมือนกับตัวอีกัวน่าเลย”

“ไม่เหมือนหอรอก” สุนิสาสั่นหัวตึก “ยังงักก็ไม่เหมือนกันแน่นอน”

“คุณแม่ชอบที่นี่มั๊ยคะ” เด็กหญิงเปลี่ยนคำถาม

“ไม่รู้สิ” หญิงสาวแบ่งรับแบ่งสู้ “เพิ่งจะมาอยู่ได้คืนเดียวคงจะยังตอบอะไรไม่ได้มั้ง”

“แต่ติดที่ที่ชอบที่นี่” ติดที่ตอบอย่างมั่นใจ “ติดที่ชอบที่มีที่กว้าง ๆ ให้วิ่งเล่น มีต้นไม้เยอะ ๆ แล้วก็สัตว์ต่าง ๆ เต็มไปหมด เมื่อก่อนติดที่เห็นกิ่งก้อไล่เดือน จึงหลบ ค้างคาวเป็นฝูง แล้วก็ตุ๊กแกด้วย”

“ที่ติดที่เห็น แม่ไม่เห็นจะดีเลยสักอย่างเดียว” สุนิสาอ่อนใจ

“แต่ติดที่ว่าอย่างน้อยก็ดีกว่าปลาทองในจอกคอมพิวเตอร์ของคุณแม่ หรือหาก้อตจีที่คุณพ่อเคยซื้อให้ติดที่เล่นเป็นไหนๆ”

“เอละจ๊ะ” มารดาตัดบท “ตกลงว่าเราจะนั่งตากยุงจนกว่าพระอาทิตย์จะขึ้นใช่ไหมจ๊ะ”

“คะ” เด็กหญิงพยักหน้า “คุณพ่อบอกว่ามองจากนอกชานจะเห็นพระอาทิตย์ได้ชัดแจ๋เลย”

“แล้วคุณพ่อบอกด้วยหรือเปล่านั้นตรงนี้อาจจะยุงกัดจนตัวลายได้”

“ถ้ามีคุณแม่อยู่ด้วยยุงก็ไม่กัดติดที่หรอกคะ” ติดที่เอนคิระชะชบกับไหลผู้เป็นแม่อย่างประจบประแจง

“เพราะแม่ตัวโตกว่า ยุงเลยมากัดแม่แทนหรือไง” สุนิสถามอย่างกึ่งหมั่นไส้กึ่งเอ็นดู

“เปล่าหรอกคะ แต่คุณแม่คอยปิดยุงให้ติดที่ต่างหาก”

“อ้อ ดินะ” มารดาลูบคิระชะชบสาว “อยู่ๆก็มาใช้แม่ จริงๆแล้ว คนที่มีหน้าที่คอยปิดยุงให้ติดที่นั่นจะเป็นคุณพ่อมากกว่าใครทั้งหมด เพราะเป็นคนบอกให้ติดที่มานั่งให้ยุงตอมหึ่งๆ”

“ไว้คุณพ่อกลับมาแล้ว คุณแม่บอกกับคุณพ่อสิคะ” เด็กหญิงกอดแขนมารดาไว้แน่น

“แม่ไม่บอกหรอก” สุนิสายังไม่หายเคือง “ดูสิ จู่ๆก็ลุกขึ้นไปทำงานตั้งแต่เช้ามืด หน้าที่ยังไม่บอกอะไรแม่เลยสักคำ”

“คุณแม่โกรธคุณพ่อหรือคะ” ลูกสาวถามอย่างเป็นกังวล

“เปล่าหรือก เพียงแต่นึกน้อยใจเท่านั้น”

“ลูนวลบอกว่าคุณที่จะออกลูก อากาศหนักมาก ถ้าคุณพ่อไม่ไปช่วยอาจตายห้องกลมก็ได้”

“เขาเรียกตายทั้งกลม” มารดาติง

“แล้วตายห้องกลม เอ้ย ทั้งกลมเป็นยังไงคะ” เด็กหญิงซัก

“ช่างเถอะ ตีตตี้อย่าไปสนใจเลย โน่นแน่ะ พระอาทิตย์กำลังจะขึ้นแล้ว” หญิงสาวซึ่มมือไปข้างหน้าที่ปลายฟ้าเริ่มเรือเรือด้วยแสงเลื่อมพราย

“โก๊ะเอ๊ย” แม่ส่งเสียงเรียก “ตื่นหรือยังลูก พ่อเขาจะเอาเรือออกแล้ว”

“หนูไม่สบาย” โก๊ะส่งเสียงอู้อี้พลางซักผ้าห่มที่เกาจนเป็นรูพูนขึ้นคลุมโปง

“เป็นอะไรไปล่ะ” ผู้เป็นแม่ทรุดตัวลงนั่ง พलगเปิดมุ้งและสอดมือเข้าไปใต้ผ้าห่มเพื่อคลำหน้าผาก “ตัวก็ไม่เห็นจะร้อนสักหน่อย”

“หนูปวดหัว” โก๊ะทำเสียงฮือๆ อย่างจะให้เห็นว่าปวดเอามากๆ

“นี่แหละ ผลจากเมื่อเย็นวานอยากเล่นน้ำดีนัก เรียกเท่าไรก็ไม่ยอมเลิก”

แม่ผสมโรงดู

“แม่” เด็กชายลดผ้าห่มลง “หนูไม่ไปเรียนหนังสือได้มั๊ย”

“ทำไมล่ะ” ผู้เป็นแม่ไม่ทันตั้งตัว

“ก็เรียนหนังสือน่าเบื่อออกจะตาย ไม่เห็นจะสนุกเหมือนกับช่วยพ่อในเรือเลย”

“เอ็งมันก็คิดแต่เรื่องทำลิงทำค่าง” แม่ส่ายหน้า “แล้วไม่คิดบ้างหรือว่า ถ้าไม่มีวิชาความรู้ โตขึ้นจะเอาตัวรอดได้อย่างไร”

“หนูว่ายน้ำเก่ง ปีนต้นไม้ก็คล่อง ยังไงก็เอาตัวรอดได้แน่ แม่ไม่ต้องเป็นห่วงหรือ” เจ้าของผมทรงโก๊ะกล่าวอย่างมั่นใจในตัวเอง

“ที่แม่พูดถึงเรื่องเอาตัวรอด แม่หมายถึงการเรียนหนังสือ ไม่ใช่เอาตัวรอดแบบที่เอ็งคิด”

“ตาสั่งขี้ที่ปากวาท์ เกบอกว่าเรียนไปก็เท่านั้น คนที่ความรู้ท่วมหัวมักเอาตัวไม่รอด”

“ไอ้สังข์มันบ้ากัญชา เอ็งจะไปฟังคนพรรค์นั้นได้ยังไง ถ้าไม่เรียนหนังสือ โตขึ้นก็ต้องเที่ยวขอทานเขากินแบบไอ้สังข์เท่านั้นเอง”

“แต่หนูไม่อยากจะไปโรงเรียน” โกะคือแพ่ง

“ถ้าเอ็งไม่ไป ไม่ซำก็เร็วครูสายสร้อยก็ต้องมาลากตัวเอ็งไปจนได้”

“ไอ้โกะไว้ย” พ่อส่งเสียงมาจากในเรือ “สายแล้ว ไปกันได้แล้วหรือยังวะ”

“แม่” เด็กชายจับแขนผู้เป็นแม่ไว้แน่น “แม่บอกพ่ออย่าให้พาหนูไปส่งโรงเรียนครูสายสร้อยนะ”

“เอ็งไปพูดกับพ่อเขาเองก็แล้วกัน” แม่บู้ยิบ อยุ่อย่างซักจะเริ่มใจอ่อน “ข้าไม่อยากจะพูดอะไรกับเขาเรื่องนี้อีกแล้ว เมื่อคืนกว่าเขาจะยอมส่งเอ็งไปโรงเรียนก็พาเข้าไปเกือบสองทุ่ม ชินเช้านี้มาบอกไม่ให้ส่งเอ็งไปโรงเรียนอีก พ่อเอ็งเป็นได้อาละวาดบ้านแตกแน่”

“แต่หนู” โกะมีท่าทางเหยิงๆ

“ตอนนี่เอ็งรีบไปลงเรือก่อนเถอะ” ผู้เป็นแม่ทิ้งผลักทั้งต้นลูกชายให้ลุกขึ้น “ชินซักซำ เดี่ยวพ่อเอ็งก็จะขึ้นมาลากคอเอ็งเท่านั้น”

นายหนวลจอตระตึงอับไทรหมๆ ตรงหน้ารั้วที่ตีด้วยสังกะสีเก่าๆ สูงพอบังตา ข้างซุ้มประตูเตี้ยๆ ปลุกมะยมต้นใหญ่ไว้สองข้าง ดูร่มครีမ် มองเข้าไปข้างในจะเห็นเรือนปั้นหยาลหลังย้อมซึ่งผูกฟงไปตามกาลเวลา แต่ก็ยังพอมองเห็นเค้าของความงดงามแต่เก่าก่อน

“โรงเรียนบ้านก้านมะยมครับ” คนขับรถวัยกลางคนหันมาบอกกับชายหนุ่มสวมแว่นสายตาที่นั่งอยู่ข้างคนขับ แต่เจตนาต้องการจะให้หญิงสาวและเด็กหญิงผู้มาใหม่ทราบมากกว่า

“ทำไมถึงได้ชื่ออย่างนั้นล่ะคะ” สุนิสาถามด้วยความประหลาดใจ

“เพราะครูสายสร้อยเอาใช้ก้านมะยมตีลูกศิษย์มาตั้งแต่ไอ้มะยมสองต้นนี้ยังสูงแค่หัวไหล่ผมเท่านั้น”

“แสดงว่ามะยมสองต้นนี้เป็นประเภทขึงตัดก็ยิ่งโต” พิพัฒน์พูดยิ้มๆ
“ไม่มีชื่ออื่นอีกหรือคะ” หญิงสาวมองเหมือนจะหาป้ายชื่ออะไรสักอย่าง
ที่แสดงชื่อโรงเรียน

“ผมไม่แน่ใจเหมือนกัน” นายवलลันศิริชะ “แต่เท่าที่จำได้แต่ก่อนก็
เรียกกันว่า โรงเรียนครูสายสร้อย แต่ตอนหลังเปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนบ้านก้าน
มะยม หรือไม่ก็บ้านก้านมะยมเฉยๆ”

“แล้วไม่มีโรงเรียนอื่นอีกหรือคะ” ตี๊ดตี๋มองดูต้นมะยมอย่างแหงๆ

“ที่ท่าตลาด ไปจนถึงปากวาฬ แม่ประสพ ก็มีแต่บ้านก้านมะยมโรงเรียน
เดียว ไม่อย่างนั้นก็ต้องไปเรียนที่อำเภอครับ”

“เด็กนักเรียนเป็นยังไงบ้าง” สุนิสาซัก

“เด็กที่นี่เรียบร้อยดีครับ แต่ก็มีหัวโจกบ้างเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป แต่
คุณตี๊ดตี๋ไม่ต้องกลัวว่าจะมีไครมาแก๊ง เพราะผมจะสั่งให้ไอ้ณรงค์มันคอยดูแล
อย่างเต็มที่”

“เอาไง” คุณหมอหันมาทางภรรยา

“เอายังไง” หญิงสาวมองดูบุตรสาวอีกทอดหนึ่ง

“ครูสายสร้อยสอนดีครับ ลูกศิษย์แกมอยู่มากมาย แล้วก็ได้ตีกันแทบ
ทุกคน อย่างไอ้แก้วนายท้ายเรือเมล์ ไอ้ถวิลชายผักที่ตลาด ส่วนผมก็เป็น
ภารโรง ที่เห็นก็มีแต่ไอ้สังข์ที่มันไม่เอาถ่าน สู้กับญาติเขาจนเพื่อน”

“ขอตี๊ดตี๋ดูโรงเรียนก่อนได้มั๊ยคะ” เด็กหญิงอิดออด

“ดูโรงเรียนหรือดูต้นมะยม” มารดาถามยิ้มๆ ขณะเปิดประตูลงมารับ
ลูกที่ก้าวตามลงมาจากรถ

3

หญิงสูงอายุ ช่วงวัยประมาณหกสิบเศษ รูปร่างลั่นทัด ผอมบาง หลังค่อมลงเล็กน้อย ผมสีขาวยุโรปได้รับการดูแลอย่างดีเช่นเดียวกับเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวและกระโปรงยาวคลุมเข่าสีดำ ซึ่งแม่จะเก่า แต่ก็สะอาดและรีดเรียบร้อย ยืนสอนวิชาสุคติศึกษาอยู่หน้ากระดานดำแผ่นใหญ่ ซึ่งสีดำที่ทากระดานหลุดลอกกระดำกระด่าง โดยมีบรรดานักเรียนตัวน้อยๆ ที่แต่งตัวกันตามสบายแทนเครื่องแบบนักเรียนนั่งฟังอย่างเงิบกิริบ และดวงตาแป๋วๆ เหล่านั้นหันมาทางประตูห้องเรียนแทบจะพร้อมกัน เมื่อนายนวลก้าวนำครอบครัวของหมอพิพัฒน์มาหยุดยืนอยู่หน้าห้อง

“มีอะไรหรือนวล” หญิงชราถามด้วยน้ำเสียงดูๆ

“ผม...ผม...” นวลติดอ่างขึ้นมาอย่างกะทันหัน

“ขอโทษครับ” นายแพทย์หนุ่มยกมือไหว้ “ผมชื่อพิพัฒน์เป็นหมออยู่ที่โรงพยาบาลท่าตลาด อยากจะพาลูกสาวมาดูโรงเรียนของครู”

“ดูทำไม” คุณครูถามหัวนๆ “ถึงจะชอบหรือไม่ชอบโรงเรียน ถ้าอายุถึงเกณฑ์เรียนฉันก็ต้องไปตามตัวมาเรียนอยู่ดี”

“จริงฮะ” เด็กชายไว้ผมโกะที่นั่งอยู่หลังสุดยืนยัน

“นายโกะยืนขึ้นแล้วคาบไม้บรรทัดไว้ โทษฐานที่พูดแข่งผู้ใหญ่ และพูดใน

ห้องเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต”

โก๊ะทำตามคำสั่ง ขณะที่ดี๊ดี้ดี๊ดี้เกาะกระโปรงมารดาไว้แน่น

“ชื่ออะไร” หญิงชราหันมาทางเด็กหญิงชาวกรุง

“บอกคุณครูสิลูก” สุนีสาเกาะมือลูกสาว

“ดี๊ดี้ดี๊ดี้” เด็กหญิงตอบด้วยท่าทางที่ไม่ค่อยสบายใจนัก

“อายุเท่าไรแล้ว”

“ห้าขวบครึ่งค่ะ” มารดาตอบแทน

“เคยเรียนที่ไหนมาก่อนหรือเปล่า”

“อนุบาลสองค่ะ” มารดาตอบ

“ตกลงว่าใครจะเป็นคนเรียนกันแน่” ครูถาม และเรียกรอยยิ้มจากดวง
หน้าที่สดใสของเหล่าเด็กๆ ที่เฝ้ามองอยู่

“ดี๊ดี้ดี๊ดี้” เด็กหญิงปล่อยมือจากชายกระโปรงมารดา เมื่อรู้สึกว่าคุณ
เป็นต้นเหตุให้แม่กลายเป็นตัวตลกของคนในห้อง

“ดี” หญิงชราพยักหน้า “นวลพาไปรอที่ห้องพักครูก่อน หมดชั่วโหมงแล้ว
ครูจะตามไป”

“เชิญทางนี้เลยครับ” นายหนวลกุกุกจ้อ อย่างค่อยคลายความอึดอัดลง

“แมวเอ๋ยแมวเหมียว

รูปร่างปราดเปรียวเป็นนักหนา

ร้องเรียกเหมียวเหมียวประเดี๋ยวก็มา

เคล้าแข้งเคล้าขาน่าเอ็นดู

รู้จักเอารักเข้าต่อตั้ง

คำคำซำนั่งระวังหนู

ควรนับว่ามีนกตัญญู

ฟังดูอย่างไว้ใส่ใจเอ๋ย”

พิพัฒนาหีบหนังสือเรียนเก่าๆ เล่มหนึ่งที่วางอยู่บนโต๊ะรับแขกขึ้นมาท่อง

เบาๆ

“แมวมะเขี๋ยวมึงเป็นยังงัยคะคุณแม่” ลูกสาวซึ่งนั่งห้อยเท้าอยู่บนเก้าอี้หวาย
ถามมารดาที่นั่งข้างๆ

“ก็แมวมะเขี๋ยวมึงงัย” บิดาตอบแทนแบบกำปั้นทุบดิน “ถ้าเป็น
แมวมะเขี๋ยวมึงงัย”

“ที่โรงเรียนนี่ยังใช้ตำราเรียนรุ่นนี้อยู่อีกหรือคะ” สุนิสาถามด้วยความ
แปลกใจ

“คงใช้มึง” คุณหมอมอบหนังสือเล่มอื่น ๆ ขึ้นมาดู “นี่ ‘นกนางเขน’
เล่มนี้ ‘แม่ไก่หนานา’ ‘ออมไว้มัดสน’ แล้วก็ ‘อุดมเด็กดี’...”

“ฉันนึกว่าหนังสือพวกนี้เขาเลิกสอนกันตั้งแต่ยุคคุณปู่คุณย่าแล้วเสียอีก”
ภรรยามองดูหนังสือในมือสามี

“นี่ก็เสียว่าเราขออนุญาตกลับไปสมัยนั้นก็แล้วกัน” พิพัฒน์พูดพลางมองไป
รอบๆ ห้องพักรู

“คุณคิดว่าที่นี่จะเหมาะกับติดทีวีหรือคะ” หญิงสาวลดเสียงลง

“ไม่รู้สิ” นายแพทย์หนุ่มยิ้มอย่างบลอดโยนทั้งเมียและลูก “อย่างน้อย
การที่ได้ลงอะไรที่ผิดแผกไป ก็ถือเป็นโอกาสอันดีอย่างหนึ่งของชีวิต”

“แต่อนาคตของลูกไม่ใช่เรื่องที่จะมาลองเล่นกันได้นะคะ” สุนิสาแย้ง
“แล้วคุณเห็นเด็ก ๆ พวกนั้นมั๊ยคะ แต่ละคนล้วนแต่ลูกชาวบ้านร้านตลาด”

“จู้จู้” พิพัฒน์ยกนิ้วชี้ขึ้นแต่ระริมฝีปาก และมองเลยไปทางภารโรงของ
โรงพยาบาลซึ่งยืนรออยู่หน้าห้อง “คุณลืมไปแล้วหรือว่าที่นี่มันท่าตลาด ไม่ใช่
กรุงเทพฯ - เด็กๆ ก็ต้องเป็นลูกหลานชาวบ้าน จะหาลูกท่านหลานเธอมาจากที่ไหน”

“ถึงอย่างนั้นก็เถอะคะ” ภรรยาไม่ยอมฟัง “แล้วคุณคิดบ้างไหมคะว่า
ถ้าติดทีวีที่นี่โรงเรียนนี้ แกจะไม่กลายเป็นลูกชาวบ้านไปด้วย”

“ยังงัยติดทีวีก็เป็นลูกเรา” สามีพูดยิ้มๆ “จะให้แกเป็นลูกคนอื่นไปได้ยัง
งัยกัน”

“พูดจริงๆ นะคะ” หญิงสาวเน้นเสียง “ถ้าไม่มีโรงเรียนที่ดีกว่านี้ ฉันสอน
ติดต่อกับบ้านก็ได้”

“ผมไม่เห็นว่่าที่นี่มันจะเลวร้ายอะไรเลย” คุณหมอมพูดอย่างใจเย็น “อย่าง

น้อยที่สุดก็น่าจะให้ลูกได้ใช้ชีวิตอย่างเด็กคนอื่นๆ เขาเป็นกัน”

“คุณเป็นหมอบ้านนอกยังไม่พอหรือคะ” สุนิสามีสีหน้าเคร่งเครียดขึ้น
“ทำไมต้องให้ลูกเป็นเด็กบ้านนอกไปด้วย”

“ไม่ดีหรือ” นายแพทย์หนุ่มหัวเราะเบาๆ “คุณก็จะได้เป็นคุณนายบ้านนอกอีกคนไง”

“ตึงตึง” หญิงสาวค้อนเคือง

“คุณพ่อคุณแม่ดีกันเถอะคะ” ตืดตีตั้งมือบิดามารดามาหากัน

“พ่อกับแม่ไม่ได้โกรธกันสักหน่อย” บิดาบอก

“แม่ก็ไม่ได้โกรธพ่อกันเหมือนกัน” สุนิสาสบตาสามี แต่ก็อดที่จะถลึงตาใส่เล็กๆไม่ได้

“พ่อถามจริงๆว่าดีดดีชอบโรงเรียนนี้ไหมจ๊ะ” พิพัฒน์ถามอย่างได้โอกาส

“ไม่ทราบซิคะ” ลูกสาวโคลงคิระระจนทางเปียแฉ่งไกว

“ไม่ทราบก็แปลว่าไม่ชอบ” มารดาสรุป

“ไม่ทราบแปลว่าชอบต่างหาก” บิดาชิงพูดขึ้น “อย่างตอนที่ผมถามคุณก่อนแต่งงานว่าคุณชอบผมมั๊ย คุณยังตอบว่าไม่ทราบคะเลย”

“คนขี้ตุ้” สุนิสาหน้าแดง

“ตกลงว่าดีดดีชอบโรงเรียนนี้” ชายหนุ่มรวบรัด

“คุณอย่าพูดเองเออเองสิคะ” สุนิสาดุ

“งั้นเอาอย่างนี้” พิพัฒน์สรุป “วันนี้ถือว่าเรามาดูสถานที่และทำความรู้จักกับครูสายสร้อยก่อนแล้วกัน”

“ก็ดีค่ะ” ภรรยายินยอม

“แน่ะ ครูสายสร้อยมาแล้ว” พิพัฒน์วางหนังสือในมือลง และมองไปทางประตูห้องที่หญิงซราเจ้าของโรงเรียนกำลังพูดคุยอะไรอยู่กับนายพล

“เป็นไงวะ...”

ชายวัยห้าสิบเศษ ผิวดำ ผอมเกร็ง นุ่งโสร่งเก่าๆเพียงตัวเดียว ท่อนบนที่เปลือยเปล่าสักยันต์และอักขระขอมจนดำพริต ซึ่งนั่งชันเข่าอยู่บนม้านั่งในศาลา

ทำน้ำ ร้องทักเด็กชายโก๊ะที่เดินขึ้นจากเรือนต์มา

“ไปโรงเรียนครูสายสร้อยวันแรก”

“ตาสั่งซู้รู้ได้ไง” โก๊ะถามด้วยความแปลกใจ

“บ๊ยะ พูดแล้วจะหาว่าคุย มีเรื่องอะไรบ้างในอำเภอท่าตลาด ปากวาฬ ยันแม่ประสพ ที่ข้าจะไม่รู้”

“ตารู้แล้วก็ดีแล้ว ฉันจะได้ไม่ต้องเล่า” เด็กชายทำท่าจะเดินผ่านไป

“เดี๋ยวก่อนสิ” สังข์จุดแขนเอาไว้ “ถ้าเอ็งจะไปซื้อน้ำมันก๊าดให้แม่เอ็ง จุดตะเกียง กับเหล้าขาวให้พ่อเอ็งกินละก็ รออีกสักประเดี๋ยวก็น่าได้ เพราะตอนนี้ไอ้ฮังมันกำลังทะเลาะกับเมียมันอยู่ ถึงเอ็งไปมันก็ไม่ขาย หนาข้าจะถูกต่าอีกต่างหาก”

“ก็ไม่ได้” โก๊ะป็นขึ้นป็น่งบนม้านั่งอย่างจำยอม

“เอ็งยังไม่ได้ตอบข้าเลยว่า ไปโรงเรียนวันแรกเป็นยังไงบ้าง”

“เมื่อຍปาก” เด็กชายตอบพลางขยับขากรรไกร

“นี่เอ็งไปเรียนหนังสือหรือไปกัดกับใครมาวะ” ตาสั่งเเกหัวแกรก

“ไปเรียนหนังสือ” โก๊ะถอนใจ “แต่ครูสายสร้อยให้ฉันคาบไม้บรรทัดเกือบทั้งวัน”

“เหอะ” อีกฝ่ายหัวเราะแห้งๆ “ดูท่าว่าเอ็งคงจะคุยไม่หยุดปากเป็นแน่”

“ฉันคาบไม้บรรทัดแล้วจะเอาปากที่ไหนไปคุยได้” เด็กชายย้อนถามอย่างจุ่นๆ “จริงๆ แล้ว ตอนแรกที่ฉันโดนเพราะครูหาว่าฉันพูดแข่งผู้ใหญ่ และพูดในห้องเรียน...”

เออ ข้าก็เคยโดนเหมือนกัน” ตาสั่งพยักหน้า “แล้วตอนหลังล่ะ”

“ตอนหลังโดนเพราะครูหาว่าฉันพูดคำหยาบในห้อง”

“แล้วเอ็งพูดอะไรล่ะ” ตาสั่งข้งส้ง

“ก็ครูสายสร้อยนั้นแหละสอนว่ามันเป็นพีชที่มีประโยชน์ แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อมันมาคนละชื่อ อีสัมลิมบอกว่ามันเทศ ไอ้ขุนทองบอกมันฝรั่ง ไอ้ม่วงบอกว่ามันมือเสือ”

“แล้วมันหยาบตรงไหนวะ” สังข์ตบหน้าผากตัวเองเบาๆ

“ที่นี่พ่อถึงไอนงค์ มันดันบอกมันแกว ฉันก็เลยสวนกลับว่ามันพ่อมึงสิ
ครูก็เลยให้ฉันคาบไม้บรรทัดต่อ”

ตาสั่งซึ้งระเบิดหัวเราะเสียงลั่น จนผู้คนที่เดินผ่านไปมาพากันมองดูด้วยความ
ประหลาดใจ

“แล้วนี่ตาแกวพ่อเอ็งรู้เรื่องหรือยังวะ” แกถามกลัวหัวเราะ

“ยัง” เด็กชายลั่นหน้า “ฉันไม่กล้าบอก กลัวถูกพ่อตีซ้ำ”

“จะมาตีอะไรกันวะ” ตาสั่งซึ้งตบเข้าผาด “สมัยข้าตัวเท่าเอ็ง ลงล้อซื้อพ่อกัน
แบบนี้ก็ต้องชกปากกันแล้ว”

“ฉันก็ทำไอนงค์มันชกเหมือนกัน” โกะสารภาพ

“เมื่อไหร่วะ”

“เย็นนี้ ที่หลังวัดพิบูล”

“ตัวเอ็งสักกะเบียดจะไปสู้ไอนงค์มันไทวหรือวะ” ชายสูงวัยถามอย่างเป็น
ห่วง

“ไทวไม่ไทวเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ฉันยอมให้มันล้อซื้อพ่อฉันฟรีๆไม่ได้

“เอาอย่างงี้” ตาสั่งซึ้งดเสียงลง “เอ็งรีบไปซื้อของให้พ่อกับแม่เอ็งก่อน
แล้วเย็นนี้ข้าจะไปรื้อเอ็งที่ทำตลาดตอนที่เอ็งจะไปชกกับไอนงค์”

“ตาจะไปรื้อฉันทำไม” เด็กชายยกมือลูบศีรษะที่เกลี้ยงเกลา

“อ้าว ข้าก็มีของดีจะให้เอ็งนะซี”

“จริงนะตา” โกะถามย้าด้วยสีหน้าที่อ่อนใจขึ้น

“จริงสิ” ตาสั่งซึ้งรับคำ แต่ไม่ว่ายบ่นเบาๆ “ข้าบอกแล้วว่าเรียนไปก็เท่านั้น
เห็นใหม่แค่วันแรกที่ไปโรงเรียนเอ็งก็มีเรื่องแล้ว”

แต่โกะไม่ทันฟัง เพราะวิ่งต้อนตามสะพานไม้มุ่งหน้าไปยังร้านแจ็กฮงก่อน
ที่แกจะทันพูดจบ

4

หญิงสาวนั่งชันเข่าอยู่นอกชาน สายตามองออกไปยังลานดิน
หน้าบ้านที่ลูกสาวง่วนอยู่กับการเก็บใบไม้ใบหญ้าใส่ตะกร้าหวาย
ใบเล็กๆที่คล้องแขน

“ดีดีที่ยังไม่เลิกจ่ายตลาดอีกหรือ” พิพัฒน์ถามพลางทรุดตัวลงนั่งข้าง
ภรรยา

“ค่ะ” สุนิสาพยักหน้า “เย็นนี้เห็นที่คงได้ทานยาหม้อเห็บหมู ฉูฉูดอก
ตั๋ยตั้ง หรือสลัดลูกตำลึงแน่เลย”

“ดีเหมือนกัน” นายแพทย์หนุ่มขยับแว่นสายตา “จะได้บอกลงปิ่นโต
ป้าแจ๋วแกเสียเลย”

“นี่ๆ แล้ว ฉันยังอดแปลลใจไม่ได้เลยว่า หมอมือดีอย่างคุณมาทำงาน
ที่โรงพยาบาลเล็กๆ ที่ห่างไกล ซึ่งขาดแคลนทั้งหูกยาและอุปกรณ์ทันสมัย
พักในบ้านโหลมๆ ที่สี่ตลอปอกเป็ก แถมยังทานอาหารปิ่นโตได้ยังไง”

“ความต้องการพื้นฐานของคนเราไม่ได้แตกต่างกันมากมายนักหรอก”
ชายหนุ่มพูดยิ้มๆ “แต่ทุกวันนี้เรามัวแต่ลุ่มหลงอยู่กับสิ่งปรุงแต่งภายนอกมาก
เกินไป- จะเสื้อผ้าเรียบๆง่ายๆหรือหุหุรา ใส่แล้วมันก็ได้วิเศษกว่ากันเท่าไร
จะทานอาหารปิ่นโตหรือภัตตาคารราคาแพงๆเสร็จแล้วก็อึดเท่ากัน”

“ฉันน่าจะเชื่อที่เพื่อนๆ พูดถึงคุณ” หล่อนส่ายหน้า

“เพื่อนคุณพูดถึงผมว่ายังไง?”

“เขาว่าคุณเป็นคนเพี้ยน เป็นพวกหมอสติเฟื่อง”

“แล้วทำไมคุณถึงไม่เชื่อในสิ่งที่เพื่อนคุณพูด” ชายหนุ่มมองดูหล่อน

“ก็เพราะฉันรักคุณนะซี” สุนิสาเอนคิระชะบ่าเขา “และก็จริงอย่างที่

โบราณว่าไว้...ความรักทำให้คนตาบอด”

“ผมอาสาจูงคนตาบอดให้เอง” พิพัฒน์โอบเอวภรรยา “และสัญญาว่าจะดูแลคนตาบอดเพราะความรักคนนี้ไปชั่วชีวิต”

“พิพัฒน์คะ” หญิงสาวเรียกเขาเบาๆ “จำเป็นด้วยหรือคะ ที่ตีตีจะต้องเข้าโรงเรียน”

“ถ้าคุณหมายถึงโรงเรียนบ้านก้านมะยมละก็ จำเป็นมากทีเดียว”

“ฉันบอกแล้วว่าฉันดูแลตีตีได้โดยไม่จำเป็นต้องไปเข้าเรียนอะไรนั่น”

“แต่โรงเรียนอะไรนั่นที่คุณว่าคือโรงเรียนที่คนทั้งตำบลเขาเรียนกันมาเป็นสิบๆ ปีแล้ว”

“แล้วคนทั้งตำบลก็เป็นได้แค่นายท้ายเรือ ภารโรง หรือคนบ้ากัญชา”

“มันไม่ใช่ความผิดของพวกเขาหรอก” คุณหมอดอนใจ “แล้วก็ไม่ใช่เพราะระบบการศึกษาอย่างที่ซอบโทษกัน แต่พวกเขาเกิดที่นี่ และอยู่ที่นี่มาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ถ้าต้องให้เขาขายเรือกวานไรรู้เข้าไปเรียนต่อในเมือง จบแล้วก็ทำงานเดือนละไม่กี่พันบาทในกรุงเทพฯ ผมว่าให้เขาอยู่ที่นี่ดีกว่า อย่างน้อยพวกเขาก็มีที่อยู่กิน มีงานทำ มีความสุขตามอัตภาพ ไม่ต้องกระเสือกกระสนดิ้นรนอะไรมากมาย”

“แต่ตีตีไม่ใช่คนที่นี่ อีกหน่อยแกก็ต้องไปจากที่นี่ คุณจะให้แก่เรียนที่บ้านก้านมะยมเพื่ออะไร?”

“ก็อย่างที่ผมบอกคุณแล้ว นี่เป็นโอกาสที่ลูกจะได้รู้จักโลกใหม่และเพื่อนใหม่ อีกหน่อยแกจะต้องไปจากที่นี่อย่างคุณว่า แต่ความรู้สึกดีๆ ที่แก่ได้รับจะไม่มีวันจางหายจากจิตใจของแก ตรงกันข้ามอาจจะงอกงามต่อไปด้วยซ้ำ”

“ฉันไม่คิดว่าบ้านก้านมะยมจะมีความรู้สึกดี ๆ อะไรที่ให้แก่ลูกได้”

หญิงสาวไม่เห็นด้วย

“ถ้าคุณคิดว่าความรู้ที่ดีๆ จะมาจากอาคารเรียนที่ดี อุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย ผมคิดว่าคุณกำลังมองการศึกษาเป็นแพ็คเกจของสินค้าประเภทหนึ่ง สำหรับผมคิดว่าจิตวิญญาณของความเป็นครูต่างหากที่มีความสำคัญที่สุดของการศึกษา ครูคงไม่มีวันสอนลูกศิษย์ให้เรียนรู้อะไรได้เลย ถ้าปราศจากจิตวิญญาณนี้”

“นายพลกับลูกชายมาแล้ว” สุนัขสาวผลจากอ้อมอกของสามี เมื่อมองเห็นภารโรงประจำโรงพยาบาลซึ่งจักรยานซึ่งมีลูกชายหัวปิ่นโตซ้อนท้ายมาแต่ไกล

“วันนี้ป่าแจ้วทำอะไรมาให้กินบ้าง” พัฒน์ลูกขึ้นยืนเท้ารวาระเบียง และร้องถามเมื่อนวลจอดรถที่เชิงบันไดบ้าน

“แกงส้มผักกระเฉด ปลาช่อนแห้ง ซะอมผัดไข่ แล้วก็ผัดพริกขิงที่คุณหมอบชอบครับ” นายพลลงยหน้าขึ้นตอบ

“ผัดพริกขิง?” ภรรยาทวนคำด้วยความประหลาดใจ “ฉันไม่เคยรู้มาก่อนว่าคุณชอบทานผัดพริกขิง”

“ผมก็ไม่เคยทานผัดพริกขิงที่ไหนอร่อยเท่ากับที่ป่าแจ้วทำ” ชายหนุ่มตอบ และมองดูลูกชายภารโรงที่เดินไปหาติดดี

“ทำอะไรนะ” นงค์ถามเมื่อเห็นเด็กหญิงเตดีไปไม่มีใส่ตะกร้า

“จ่ายตลาด” ติดดีตอบด้วยท่าทางที่จริงจัง

“ฉันมีของมาฝาก” เด็กชายบอกพลางส่งห่อผ้าเล็กๆ ให้

“อะไรนะ” เด็กหญิงเอียงคอมอง

“เปิดดูเองสิ” นงค์ยกมือขึ้นกอดอก

“เป็นสิ่งของหรือเป็นสัตว์” ติดดีมองดูห่อผ้าในมือ

“เป็นสัตว์”

“กั๊ดหรือเปล่า” หนูน้อยแหงๆ

“กั๊ด - แต่ไม่กั๊ดคน”

“บอกมาดีกว่าว่าตัวอะไร” ติดดีไม่เลิกสนุกด้วย

“จิ้งหรีด” เด็กชายตอบ และรับห่อคืนมา คลี่ผ้าออกให้เห็นทรงเล็ก ๆ ที่

ทำด้วยดินเหนียว ใช้ไม้ไผ่เหลาที่เล็ก ๆ เป็นลูกกรง ข้างในมีจิ้งหรีดตัวโตกรีด
ปีกอยู่

“ทองแดง” นงค์บอกต่อ “กัดเก่งไม่มีใครสู้”

“ให้ฉันหรือ” เด็กหญิงถาม และมองดูจิ้งหรีดในกรง

“ใช่” ลูกชายนายนวนพยักหน้า “ถ้าจะให้มันสู้กับจิ้งหรีดตัวอื่น ก็เอาไม้
ที่ติดเส้นผมอันนี้ปั่นตรงหน้ามัน”

“ฉันคงไม่เอามันไปกัดกับจิ้งหรีดตัวอื่นหรอก” ตีตตีบอก

“จิ้งหรีดเขาเลี้ยงไว้กัดกัน” นงค์พูด “ถ้าไม่เลี้ยงไว้กัดแล้วจะเลี้ยงมัน
ไปทำไม”

“เวลาที่มันอยู่ของมันเอง มันกัดกันตลอดเวลาหรือเปล่า” เด็กหญิงถาม

“ก็กัดกัน แต่คงไม่ตลอดเวลาหรอก”

“งั้น ฉันจะเลี้ยงมันไว้ดูเล่นก็แล้วกัน” ตีตตีบอก พลังซุกรงจิ้งหรีด

वादบิตา

“วันหลังฉันจะหาอะไรมาให้เธออีก” เด็กชายเอ่ยด้วยน้ำเสียงที่ภาคภูมิใจ

“เธอจะช่วยฉันเก็บใบไม้มั้ย” เธอชวน

“ไม่ละ” นงค์ส่ายหน้า “ผู้ชายเขาไม่เล่นขายข้าวขายแกงหรอก และอีก
อย่างฉันมีเรื่องอื่นที่ต้องทำ”

“เรื่องอะไร”

“เรื่องของผู้ชาย ผู้หญิงอย่ารู้เลย”

“ตีตตี” มารดาส่งเสียงเรียก “จ่ายกับข้าวเสร็จหรือยัง ขึ้นมาหาแม่หน่อย
ซิจ๊ะ”

“ไปได้ยวนี่ละคะ” เด็กหญิงรับคำ และโบกมือให้เพื่อนใหม่ ก่อนเดิน
กลับไปย้งเรือน

“โก๊ะ” ผู้เป็นแม่ร้องเรียก “ช่วยต๋าน้ำพริกแกงให้แม่หน่อยซิ”

“ฮะ” เด็กชายซึ่งนั่งขัดสมาธิพลิกดูรูปนักมวยในหนังสือประเภทหมัดๆ
มวยๆ ของบิตา วางหนังสือลงอย่างอึดออด และลุกขึ้นเดินเข้าไปในครัว

“วันนี้ครูสอนอะไรบ้าง” แม่ถามอย่างชวนคุย และปอกหัวหอมใส่ลงในครกหินใบเก่าที่ก้นลึงจนเกือบทะลุ

“สอนหลายอย่าง” ลูกชายตอบเหมือนไม่อยากจะตอบ

“ไหนลองบอกมาลึ่กอย่างซิ”

“ครูสอนให้ท่องนะโมสามจบก่อนนอน”

“แล้วสอนอะไรอีก”

“สอนให้กินอาหารที่สะอาด อาบน้ำแปรงฟันวันละสองครั้ง”

“แต่เอ็งก็อาบมากกว่าวันละสองครั้งด้วยซ้ำ เสียแต่ไม่ค่อยยอมแปรงฟันก่อนนอนเท่านั้น”

“ครูสอนให้กินผักเยอะๆ” โกะโซลกเครื่องแกงสดที่แม่เทลงในครก

“เรื่องนี้ไม่ต้องสอนแม่ก็เอาผักทำกับข้าวให้เอ็งกินทุกวันอยู่แล้ว ทั้งผักบุ้ง ผักกระเฉด ผักตำลึง”

“ก็เท่านั้นแหละ” เด็กชายขี้เกียจจะเล่าต่อ และเลื่อนครกไปให้มารดาดู “แค่นี้พอหรือยัง”

“ยัง” ผู้เป็นแม่ส่ายหน้า “ยังขยะกากอยู่เลย วันนี้เอ็งเป็นอะไรของเอ็ง ทำทางเหมือนใจคอไม่อยู่กับเนื้อกับตัว”

“เปล่า” ลูกชายปฏิเสธ และรัวสากแรงๆ

“ถ้าไม่อยากตำ ก็พอแค่นี้ก็ได้ แม่จะตำต่อเอง” มารดาพูดอย่างรำคาญ

“งั้น หนูไปก่อนนะ” โกะยกมือไหว้ และผลุนผลันลุกขึ้น

“มันเป็นอะไรของมัน” แม่มองอย่างงงๆ “ไปเรียนหนังสือวันเดียว ก็เปลี่ยนไปได้ถึงขนาดนี้เชียวหรือ”

ชายสูงอายุ ที่เพิ่งผูกเรือลำเล็กกับหลัก และก้าวขึ้นบันไดทำน้ำท่าตาขวางใส่เด็ก ๆ ที่วิ่งเล่นกันอยู่บนศาลาซึ่งส่งเสียงล้อเลียนแทบจะทันทีที่เห็นแก

“ตาสั่งขี้บักัญชา ตาสั่งขี้บักัญชา”

“ไปให้พ้นนะ” ตาสั่งขี้เงื่อไม่ไผ่ล่ำเล็ก ๆ ที่ถือติดมือมาทันหมา ทำท่า

เหมือนจะหวดไล่ จนเด็ก ๆ แดกฮือ “ไอ้ลูกพ่อแม่ไม่เลี้ยงสอน”

“เอ้า มาถึงก็ทะเลาะกับเด็กที่เดียว” แม่ค้าขายขนมจีนร่างอ้วนใหญ่
ทักทาย

“ก็มันเลือกทะเลาะกับข้าก่อนทำไม” แกหันรีหันขวาง

“นี่ลมอะไรหอบมาถึงท่าตลาดได้” แม่ค้าขนมจีนถามยิ้ม ๆ

“ลมอะไรก็ช่างข้า” ตาสังข์กระชับปมโสร่งที่นุ่งอยู่ก่อนทรุดตัวลงนั่งหอบ
หน้าهاب “ขอนั่งพักหน่อยนะแม่แยม”

“สมน้ำหน้า” นางแยมหัวเราะ “อยากออกกิ่งออกค่างเอง น่าจะเจียม
สังขารบ้าง ว่าอย่างแกละ ไม่ต้องไปรบราฆ่าฟันกับใครเขาหรอก แคเดินต้ามลม
ก็จะหมดแรงเองแล้ว”

“เรื่องของข้า” คนถูกเหินแถมเชิดหน้าขึ้น

“เอ้า นี่แน่ะ” แม่ค้าร่างอ้วนใหญ่ หยิบขนมจีนสองสามจับใส่จาน แล้ว
ตักน้ำยารวด พลังส่งให้ “กินซะ จะได้มีเรี่ยวแรง เดี่ยวจะเป็นลมเป็นแรงไป”

“ข้าเป็นลมข้าก็พดไป เป็นแรงข้าก็บินไป สบายใจเจ็บ” ตาสังข์ตีฝีปาก
ก่อนตักขนมจีนคำโตใส่ปาก

“ถามจริง ๆ ถอะ” นางแยมยังสงสัยไม่หาย “วันนี้มีอะไรพิเศษหรือ
แกถึงได้พายเรือจากปากวาพามาถึงที่นี่ได้”

“แม่น้ำเป็นของแกหรือเปล่า” คนปากวาพิงพิงหัวปลีกัดกร่วม

“แม่น้ำจะเป็นของใครได้ยังไง” แม่ค้าขนมจีนสั่นหัว

“แล้วท่าตลาดเป็นของแกหรือเปล่า”

“ฉันไม่ได้ร่ำไรรวยอย่างคุณนายล้อมเพชรนี่ จะได้มีที่ทางครึ่งค่อนตำบล
...”

“เมื่อแม่น้ำก็ไม่ใช่ของแก ท่าตลาดก็ไม่ใช่ของแก เพราะฉะนั้น ข้าก็มีสิทธิ์
ที่จะขึ้นล่องหรือไปไหนมาไหนได้ตามแต่ใจข้า”

“นี่พอกินอิ่มแล้ว ชักจะหัวหมอขึ้นมาทันทีเลยอะ” นางแยมถามอย่าง
จุน ๆ “รู้ยังงัยปล่อยให้มันเป็นลมไปจริง ๆ ก็ดีหรอก”

“ขอบใจ” ตาสังข์ส่งจานเปล่าคืนให้ “วันหลังจะมากินใหม่”

“นี่แกเป็นเจ้าของนายคุณฉันแต่ชาติไหนวะ ฉันถึงต้องให้แกกินขนมจีนฟรีๆ” นางแย้มถามอย่างเหลืออด แต่ตาสั่งขลุ่ยขึ้นเดินลอยชายด้วยท่าทางที่สบายอารมณ์